

HET LEVENDE WATER

Lezen:

Johannes 4:1-54 (SV)

Inleiding

Johannes 4 is een hoofdstuk vol ontmoetingen. Jezus spreekt met een Samaritaanse vrouw, met de inwoners van Sichar, met Zijn discipelen en met een koninklijke hoveling. In al deze ontmoetingen gaat het om één beslissende vraag: wie is Jezus en hoe komt een mens tot geloof in Hem?

De Heere Jezus zoekt mensen op die anderen liever vermijden. Hij doorbreekt grenzen van afkomst, godsdienst, schaamte en maatschappelijke positie. Tegelijk blijft Zijn gesprek niet aan de oppervlakte. Hij geeft geen tijdelijke oplossing voor een lichamelijke behoefte, maar spreekt over het levende water dat Hij alleen kan geven. Dat water brengt een mens tot het eeuwige leven.

Het hoofdstuk laat ook zien hoe geloof groeit. De Samaritaanse vrouw wordt aangesproken, ontmaskerd en tot de Christus geleid. De Samaritanen horen Jezus Zelf en komen tot een dieper geloof. De hoveling leert vertrouwen op het woord van Jezus, nog voordat hij het wonder met eigen ogen heeft gezien. Zo nodigt dit hoofdstuk ook ons uit om niet alleen over Jezus te horen, maar Hem Zelf te leren kennen en op Zijn woord te vertrouwen.

Bijbelstudie

Jezus verlaat Judea en gaat naar Galiléa. Johannes zegt dat Hij door Samaria moest gaan. Dat was niet alleen een praktische route. Het woord “moest” wijst erop dat er een goddelijke bedoeling was. Jezus moest daar zijn, omdat Hij een verloren vrouw en een hele stad wilde ontmoeten. Voor mensen kunnen bepaalde personen of groepen buiten beeld raken, maar zij vallen niet buiten het bereik van Christus.

Bij de fontein van Jakob zit Jezus vermoeid van de reis. De Zoon van God is werkelijk Mens geworden. Hij kent vermoeidheid en dorst. Wanneer de Samaritaanse vrouw water komt putten, vraagt Hij haar om te drinken. Daarmee begint een opmerkelijk gesprek. Een Joodse rabbi spreekt een Samaritaanse vrouw aan en vraagt haar om hulp. De bestaande vijandschap tussen Joden en Samaritanen maakte dat ongewoon. Bovendien waren mannen en vrouwen in die cultuur niet zomaar met elkaar in gesprek. Jezus laat Zich echter niet leiden door menselijke grenzen wanneer Hij een zondaar wil opzoeken.

De vrouw denkt aanvankelijk aan gewoon water. Jezus spreekt echter over “levend water”. Hij bedoelt niet water dat voortdurend stroomt, maar het leven dat van God komt en dat Hij Zelf geeft. Wie alleen uit de aardse bron drinkt, krijgt opnieuw dorst. Dat geldt niet alleen voor lichamelijke dorst, maar ook voor alles waarin mensen buiten God hun vervulling zoeken. Bezit, aanzien, werk, relaties en ontspanning kunnen tijdelijk voldoening geven, maar ze nemen de diepste dorst niet weg.

Het water dat Jezus geeft, wordt in de mens een fontein die springt tot in het eeuwige leven. Het geloof in Christus is dus niet slechts een eenmalige geruststelling. Wie door genade aan Hem verbonden wordt, ontvangt een nieuwe levensbron. Dat betekent niet dat een gelovige nooit meer strijd of dorst kent. Wel ligt de grond van zijn leven niet langer in zichzelf of in wisselende omstandigheden, maar in Christus en Zijn genade.

De vrouw vraagt om dat water, maar haar vraag heeft nog geen geestelijke diepte. Daarom brengt Jezus haar bij haar leven. Hij zegt dat zij haar man moet roepen. Haar antwoord is feitelijk juist: zij heeft geen man. Jezus maakt duidelijk dat zij vijf mannen heeft gehad en dat de man met wie zij nu leeft, haar man niet is. Hij doet dat niet om haar te vernederen, maar om haar waarheid te laten zien. Het levende water wordt niet ontvangen wanneer een mens zijn schuld bedekt of zichzelf rechtvaardigt. Christus geeft genade aan zondaren, maar Hij brengt hen wel in het licht.

De vrouw noemt Jezus vervolgens een Profeet. Zij merkt dat Hij haar leven kent. Daarna probeert zij het gesprek te verleggen naar de vraag waar men moet aanbidden: op de berg van de Samaritanen of in Jeruzalem. Dat is een godsdienstige vraag, maar ook een manier om afstand te houden van de persoonlijke confrontatie. Toch gaat Jezus erop in. Hij zegt dat de zaligheid uit de Joden is. Daarmee erkent Hij Gods weg van openbaring en de plaats van Jeruzalem in de heilsgeschiedenis. Tegelijk kondigt Hij een nieuwe ure aan.

De ware aanbidders zullen de Vader aanbidden in geest en waarheid. Aanbidding hangt dan niet meer allereerst samen met een bepaalde berg of stad. Het gaat om aanbidding die door de Heilige Geest gewerkt wordt en overeenkomt met de waarheid die God openbaart. Jezus is Zelf die Waarheid niet los van Hem. God zoekt mensen die Hem zo aanbidden. Dat is een troostvolle gedachte: niet de mens zoekt uit zichzelf volmaakt naar God, maar de Vader zoekt aanbidders.

Wanneer de vrouw spreekt over de komende Messias, maakt Jezus Zich aan haar bekend: Hij is het. Dit is het hoogtepunt van het gesprek. Hij openbaart Zich niet eerst aan een invloedrijke leider, maar aan een Samaritaanse vrouw met een beschadigd en zondig verleden. Dat laat zien hoe vrij Gods genade is. Niemand kan zeggen dat zijn afkomst, verleden of reputatie hem buiten Christus plaatst.

De vrouw laat haar watervat staan en gaat naar de stad. Dat wat haar naar de bron bracht, is nu niet meer het belangrijkste. Zij heeft Christus ontmoet. Haar getuigenis is eenvoudig: Jezus heeft haar alles gezegd wat zij gedaan heeft. Zij spreekt niet alsof zij zelf alles begrijpt. Zij wijst de inwoners naar Hem: “Is Deze niet de Christus?” Een waar getuigenis hoeft niet

indrukwekkend te zijn. Het moet mensen bij Jezus brengen.

De discipelen begrijpen intussen weinig van Jezus' woorden over voedsel. Zijn spijs is het doen van de wil van Zijn Vader en het volbrengen van Zijn werk. Zijn diepste verlangen is niet eigen gemak, maar gehoorzaamheid aan de Vader en redding van verlorenen. Terwijl de discipelen denken aan een gewone oogst, wijst Jezus op de Samaritanen die naar Hem toe komen. De velden zijn wit om te oogsten. De discipelen mogen maaien wat anderen hebben gezaaid. In Gods Koninkrijk is niemand eigenaar van het werk. De één zaait, de ander maait, maar God schenkt de vrucht.

Veel Samaritanen geloven eerst door het woord van de vrouw. Daarna vragen zij Jezus om bij hen te blijven. Hij blijft twee dagen. Vervolgens zeggen zij dat zij niet meer alleen geloven vanwege haar getuigenis, maar omdat zij Hem Zelf hebben gehoord. Dat is een belangrijke ontwikkeling. Het getuigenis van anderen is waardevol, maar het moet uitlopen op een persoonlijke ontmoeting met Christus door Zijn Woord. Zij belijden Hem als de Christus, de Zaligmaker van de wereld. Niet slechts van één volk, maar van mensen uit alle volken.

In het tweede deel van het hoofdstuk ontmoet Jezus een koninklijke hoveling. Deze man komt met een dringende vraag: zijn zoon ligt op sterven. Jezus wijst op de neiging van mensen om pas te geloven wanneer zij tekenen en wonderen zien. Toch geeft Hij de man geen teken dat hij kan controleren. Hij zegt eenvoudig dat zijn zoon leeft. De hoveling gelooft het woord van Jezus en gaat heen. Later blijkt dat zijn zoon precies op dat moment gezond werd. Zijn geloof wordt bevestigd, en ook zijn gehele huis komt tot geloof.

Daarmee eindigt Johannes 4 waar het hoofdstuk steeds naartoe wijst: bij geloof in het woord van Jezus. De Samaritaanse vrouw, de inwoners van Sichar en de hoveling leren allemaal dat Christus betrouwbaar is. Hij kent de schuld, geeft levend water, zoekt ware aanbidders, verzamelt arbeiders in Zijn oogst en spreekt leven waar de dood dreigt. De vraag aan ons is niet alleen of wij over Hem gehoord hebben, maar of wij Hem kennen en op Zijn woord rusten.

Gespreksvragen

1. Wat betekent het dat Jezus door Samaria "moest" gaan?
2. Welke tegenstelling maakt Jezus tussen het water uit de put en het levende water?
3. Waarom brengt Jezus de Samaritaanse vrouw bij haar levensgeschiedenis?
4. Wat leert dit gesprek over ware aanbidding?
5. Wat is opvallend aan de manier waarop de vrouw van Jezus getuigt?
6. Wat bedoelt Jezus met de oogst die al wit is om te oogsten?
7. Welke ontwikkeling is zichtbaar in het geloof van de Samaritanen?
8. Wat leert de koninklijke hoveling ons over geloven op het woord van Jezus?